

Sygn. akt II C 507/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, Wydział II Cywilny, w składzie:

Przewodnicząca: S.S.R. A. M.

Protokolant: staż. W. Ł.

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa D. O. (1)

przeciwko L. O. (1)

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda kosztami procesu;
3. przyznaje adwokatowi M. P. tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi kwotę 4.428,00 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych), którą nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi;
4. przyznaje adwokatowi J. T. tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanej kwotę 4.428,00 zł (cztery tysiące dwadzieścia osiem złotych), którą nakazuje wypłacić ze środka Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi.

Sygn. akt II C 507/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 lipca 2016 roku, powód – D. O. (1), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata, wniósł o zobowiązanie pozwanej – L. O. (1) do zawarcia z powodem umowy w formie aktu notarialnego, w którym zobowiąże się ona do nieodpłatnego przeniesienia udziału wynoszącego 1/2 części spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego przy ul. (...) w Ł., o łącznej powierzchni użytkowej 42,98 m² wraz z takim samym udziałem w związanym z nim wkładzie budowlanym, a także zasądzenie od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie swojego żądania powód podał, iż obdarowana dopuściła się względem niego rażącej niewdzięczności bowiem wkrótce po zawarciu umowy darowizny, wystąpiła do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o rozwód. Powód wskazał, iż czuje się skrzywdzony i podstępnie wykorzystany przez pozwaną, która namawiając go do sporządzenia umowy darowizny, w jego ocenie działała z góry powziętym zamiarem wykorzystania powoda, poprzez przepisanie na nią udziału w lokalu mieszkalnym, który stanowił jego majątek odrębny, nabyty przed zawarciem małżeństwa (pозew k. 2-6).

Postanowieniem z dnia 16 maja 2016 roku, wydanym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygnaturze akt II Co 37/16, został ustanowiony dla powoda pełnomocnik z urzędu oraz powód został zwolniony od kosztów opłaty sądowej w sprawie (postanowienie k. 30 załączonych akt II Co 37/16).

W odpowiedzi na pozew, sprecyzowanej pismem procesowym z dnia 11 stycznia 2017 roku pozwana L. O. (1) wniosła o oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenia kosztów pomocy prawej udzielonej z urzędu według norm przepisanych. Pozwana podniosła, iż wystąpienie przez nią z powództwem o rozwód było związane z zachowaniem powoda, który od kilku lat nadużywa alkoholu, wszczyna domowe awantury. Pozwana wskazała również, iż w dalszym ciągu pomaga powodowi w sytuacji gdy tej pomocy wymaga z uwagi na stan zdrowia (odpowiedź na pozew k. 20, pismo procesowe k. 26-27).

Postanowieniem z dnia 10 listopada 2016 roku został ustanowiony dla pozwanej pełnomocnik z urzędu (postanowienie k. 24).

Na rozprawie w dniu 1 marca 2017 roku pełnomocnik powoda podtrzymał stanowisko w sprawie, nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, oświadczając, iż koszty te nie zostały opłacone ani w całości, ani w części.

Pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, oświadczając, iż koszty te nie zostały opłacone ani w całości, ani w części (protokół rozprawy k. 36-44).

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

D. O. (1) i L. O. (1) zawarli związek małżeński w dniu 8 maja 1999 roku. W czasie trwania małżeństwa małżonkowie pozostawali we wspólności majątkowej małżeńskiej i nie zawierali żadnych umów majątkowych pomiędzy sobą. Z małżeństwa tego urodziła się dwójka dzieci: w lipcu 1999 roku D. O. (2) zaś w listopadzie 2004 roku W. O. (okoliczność bezsporna).

D. O. (1) przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu stanowiącego lokal mieszkalny, oznaczonym nr 26, składającego się z dwóch pokoi, kuchni, łazienki z toaletą, przedpokoju, o łącznej powierzchni użytkowej 42,98 m², położonego na parterze w budynku wielomieszkaniowym (budynek nr (...)) w Ł., przy ul. (...). Prawo do powyższego lokalu stanowiło jego majątek osobisty (okoliczność bezsporna, a nadto przydział lokalu mieszkalnego k. 15, zaświadczenie o przekształceniu k. 16).

W listopadzie 2012 roku powód doznał udaru krwotocznego lewej półkuli mózgu, w związku z czym był przez okres ponad miesiąca hospitalizowany. Po opuszczeniu szpitala wymagał początkowo całodobowej opieki, którą świadczyła mu najbliższa rodzina w tym pozwana. Powód usamodzielniał się około 2014 roku (zeznania D. O. (2) k. 37-38, zeznania J. P. k. 39-40, zeznania S. P. (1) k. 40-41, zeznania S. P. (2) k. 42-43)

Przed chorobą powód nadużywał alkoholu. W związku z chorobą D. O. (1) przestał pić alkohol przez okres 2-3 lat, jednakże kiedy stan jego zdrowia poprawił się, powód powrócił do nadużywania alkoholu. Powód z reguły pije piwo, zdarza się to codziennie. Powód spożywa również wódkę, zdarza się, że upija się do nieprzytomności, wówczas dzieci, pozwana pomagają mu się rozebrać. Miały miejsce również sytuacje, że pod wpływem alkoholu powód nie był w stanie sam wejść do mieszkania, wówczas syn powoda pomagał mu wejść do domu (zeznania D. O. (2) k. 37-38, zeznania S. P. (1) k. 40-41, zeznania S. P. (2) k. 42-43)

Powód będąc pod wpływem alkoholu bywa agresywny w stosunku do pozwanej i córki W.. Także będąc trzeźwy D. O. (1) często wszczyna awantury i kłótnie domowe, obraża pozwaną słowami powszechnie uważanymi za obraźliwe, każe jej wynosić się z domu. Jedynie w obecności innych osób powód w sposób poprawny odnosił się do pozwanej i dzieci (zeznania D. O. (2) k. 37-38, zeznania S. P. (2) k. 42-43)

W dniu 30 września 2015 roku, doszło do zawarcia umowy darowizny, na mocy której, D. O. (1) darował pozwanej udział wynoszący 1/2 części spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w Ł., przy ul. (...), wraz z takim samym udziałem w związanym z nim wkładzie budowlanym L. O. (2) powyższą darowiznę przyjęła. Wartość darowizny wyniosła 70.000 złotych (wypis aktu notarialnego k. 7-8)

Powód cieszył się, że mógł przekazać żonie udział w mieszkaniu (zeznania J. P. k. 39-40, zeznania S. P. (1) k. 40-41, zeznania S. P. (2) k. 42-43).

Pozwem wniesionym w dniu 9 listopada 2015 roku do Sądu Okręgowego w Łodzi L. O. (1) wystąpiła o rozwiązanie przez rozwód małżeństwa z D. O. (1), bez orzekania o winie. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi, zapadłym we wrześniu 2016 roku, małżeństwo D. O. (1) i L. O. (1) zostało rozwiązane przez rozwód (okoliczność bezsporna, a nadto kopia pozwu k. 9-10, zeznania S. P. (2) k. 42-43).

Rozwód nic nie zmienił we wzajemnych relacjach stron. L. O. (1) nadal wykonuje w domu wszystkie obowiązki, pierze, gotuje dla całej rodziny, sprząta. Organizuje życie domowe. Cały czas przejmuje się aby powód miał co jeść. Gdy pozwana kupi artykuły spożywcze, pyta się powoda czy jest głodny. Gdy przyrządza posiłek, spożywa go również powód. Pozwana nadal pierze rzeczy powoda. L. O. (1) ze swoich dochodów utrzymuje rodzinę. Powód nie przekazuje pozwanej żadnych pieniędzy na utrzymanie mieszkania, wyżywienie. Powód nie wywiązuje się również z nałożonego na niego obowiązku alimentacyjnego, która ma orzeczony w stosunku do małoletnich dzieci (zeznania D. O. (2) k. 37-38, zeznania S. P. (2) k. 42-43)

L. O. (1) jest spokojną osobą, nie prowokuje powoda, zawsze odzywa się w stosunku do niego poprawnie, spokojnie. Nie zachowuje się agresywnie w stosunku do powoda. Pozwana często rozmawia z dziećmi tłumacząc im, że niezależnie od zachowań powoda muszą go szanować i mieć z nim poprawne relacje (zeznania D. O. (2) k. 37-38, zeznania S. P. (2) k. 42-43).

Pozwana nie zachowuje się w stosunku do powoda w sposób niewłaściwy (zeznania D. O. (2) k. 37-38, zeznania J. P. k. 39-40, S. P. (1) k. 40-41, zeznania S. P. (2) k. 42-43).

D. O. (1) ma żal do pozwanej, że wystąpiła z powództwem o rozwód (zeznania D. O. (2) k. 37-38)

W piśmie z dnia 17 grudnia 2015 roku, doręczonym w dniu 15 stycznia 2016 roku, D. O. (1) złożył L. O. (1) oświadczenie o odwołaniu darowizny w postaci połowy lokalu mieszkalnego nr (...), mieszczącego się w Ł. przy ul. (...), jaką dokonał w dniu 30 września 2015 roku. Wskazał, iż powodem odwołania darowizny jest rażąca niewdzięczność żony L. O. (1) w postaci złożenia przez nią pozwu o rozwód (kopia oświadczenia k. 11, dowód nadania k. 12-13, dowód doręczenia k. 14).

D. O. (1) obecnie nie pracuje, jest całkowicie niezdolny do pracy. Jedynym źródłem dochodu powoda jest przyznana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i dodatek pielęgnacyjny w łącznej kwocie 965,38 zł miesięcznie (okoliczność bezsporna).

Pozwana L. O. (1) pozostaje w stosunku pracy, z tytułu czego otrzymuje stały miesięczny dochód w wysokości 1.447,01 zł (zaświadczenie z dnia 4 października 2016 roku k. 21).

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o dowody wymienione powyżej: kopie dokumentów załączonych do akt sprawy, których prawdziwość i wiarygodność, w świetle wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, nie nasuwa żadnych wątpliwości i nie została zakwestionowana przez strony i które to Sąd oceniał mając na względzie treść art. 308 kpc, a także o depozycje powołanych w sprawie świadków D. O. (2), J. P., S. P. (1) i S. P. (2). Zeznania wszystkich przesłuchanych w sprawie świadków są spójne i wzajemnie korespondują ze sobą w szczególności w zakresie w jakim świadkowie zeznali, iż po zawarciu umowy darowizny w dniu 30 września 2015 roku pozwana nie przejawiała w stosunku do powoda żadnych nagannych, niewłaściwych zachowań. Sąd zanegował jedynie depozycje świadka J. P., w tej części, w której zeznała, iż powód nie nadużywa alkoholu, jedynie od czasu do czasu wypije piwo, co zdarza się średnio raz, dwa razy w tygodniu. W ocenie Sądu, podawane przez świadka stwierdzenia i okoliczności

stoją w oczywistej sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, a w szczególności z zeznaniami świadków D. O. (2) i S. P. (2), którzy zgodnie wskazali, iż powód alkohol spożywał także przed tym jak miał wylew, zaś po usamodzielnieniu się wrócił do nałogu i obecnie w dalszym ciągu nadużywa alkoholu, pijąc nie tylko piwo. Sąd nie uznał również za wiarygodnych zeznań świadka w tym zakresie w jakim świadek podała, że pozwana inicjuje w domu kłótnie i nastawia dzieci negatywne do powoda. Niniejsze zeznania nie mogą się ostać, bowiem świadek o powyższych faktach została poinformowana od powoda, sama zaś nie miała obiektywnej wiedzy w tym temacie, nigdy nie była świadkiem takiej sytuacji, nadto niniejsze okoliczności nie zostały potwierdzone przeprowadzonym w sprawie postępowaniem dowodowym.

Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 1 marca 2017 roku. Sąd oddalił powyższy dowód mając na uwadze przed wszystkim fakt, iż powyższy dowód nie został zgłoszony we właściwym czasie, mimo, iż każda ze stron postępowania była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, a zatem w ocenie Sądu jest to dowód spóźniony. Nadto żadna ze stron nie uprawdopodobniła okoliczności, iż zgłoszenie powyższego dowodu nie nastąpiło we właściwym czasie bez winy leżącej po jej stronie oraz że uwzględnienie spóźnionego dowodu nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy czy też że wystąpiły inne wyjątkowe okoliczności. W ocenie Sądu uwzględnienie powyższego dowodu na terminie rozprawy w dniu 1 marca 2017 roku spowodowałoby zwłokę w rozpoznaniu sprawy, bowiem rozprawa z uwagi na zaplanowany czas na rozpoznanie niniejszej sprawy, musiałaby zostać odroczone. Dodatkowo zwrócić należy uwagę, iż Sąd oddalił niniejszy wniosek dowodu z uwagi na dyspozycje art. 299 kpc, uznając, iż okoliczności sporne w przedmiotowej sprawie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały w sposób dostateczny wyjaśnione. Zasygnalizować tylko należy, iż strony postępowania reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników nie zgłosiły zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 kpc, w związku z wydanym na rozprawie w dniu 1 marca 2017 roku postanowieniem o oddaleniu powyższego wniosku dowodowego.

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi zważył, co następuje:

Powództwo D. O. (1) jest bezzasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 888 § 1 k. c. przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku.

Z kolei art. 898 § 1 k. c. stanowi, że darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Darowizna nie może być odwołana z powodu niewdzięczności, jeżeli darczyńca obdarowanemu przebaczył (art. 899 § 1 k.c.). Jeżeli w chwili przebaczenia darczyńca nie miał zdolności do czynności prawnych, przebaczenie jest skuteczne, gdy nastąpiło z dostatecznym rozeznaniem. Darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego – art. 899 § 3 k. c.

Stosownie do dyspozycji art. 900 k.c. informacje o jednostce

orzeczenia sądów

tezy z piśmiennictwa

komentarze

wzory i zestawienia

odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie.

Niewątpliwie nieodpłatne świadczenie darczyńcy, stanowiące jednostronny akt szczodrobliwości, nakłada na obdarowanego etyczny obowiązek wdzięczności. Powstała więc wdzięczności jest moralnym ekwiwalentem aktu przysporzenia na rzecz obdarowanego (J. Jezioro [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. E.Gniewek P.Machnikowski,

Warszawa 2013, s. 1477.). Ten właśnie element powoduje, iż darczyńcy – w razie naruszenia przez obdarowanego jego powinności – przysługuje prawo odwołania darowizny. Ustawodawca, w przepisie art. 898 § 1 k.c., dopuszcza możliwość odwołania już dokonanej darowizny stanowiąc, iż odwołania niniejszego można dokonać wówczas, gdy obdarowany dopuszcza się względem darczyńcy niewdzięczności rażącej (art. 898§ 1 k.c.).

Obecna ustawa nie zawiera katalogu zachowań, które uznawane byłyby za dopuszczenie się rażącej niewdzięczności, ani nawet przykładowego wyliczenia takich zachowań. Rażąca niewdzięczność jest pojęciem niezdefiniowanym i niedookreślonym (tak S. Babiarz, Spadek i darowizna w prawie cywilnym i podatkowym, Warszawa 2012, s. 239.). O tym czy w danej sytuacji mamy do czynienia z rażącą niewdzięcznością zawsze więc rozstrzyga sąd (tak R.L. de B., Zobowiązania, P. 1999, s. 481.). Rzeczą sądu jest dokonanie oceny, czy w realiach konkretnej sprawy zachowanie obdarowanego nosiło znamiona rażącej niewdzięczności. Doktryna i judykatura pojęcie to odnosi do takiego zachowania obdarowanego, polegającego na działaniu bądź zaniechaniu, które jest skierowane bezpośrednio lub pośrednio przeciwko darczyńcy i które – oceniając rzecz rozsądnie – musi być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Do tej kategorii zachowań z pewnością będzie należało popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub czci albo mieniu darczyńcy, ale także naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych (rodzinnych) łączących go z darczyńcą oraz obowiązku wdzięczności (tak SN w wyroku z dnia 7 maja 2003 r., IV CKN 115/01, LEX nr 137593, por. też wyrok SN z dnia 22 marca 2001 r., V CKN 1599/00, Prok.i Pr.-wkl. (...)). By móc zaklasyfikować zachowanie obdarowanego jako rażąco niewdzięczne, musi je cechować znaczne nasilenie złej woli i być nakierowane – ze świadomością i w nieprzyjaznym zamiarze – na wyrządzenie darczyńcy krzywdy. Nie będą stanowiły o rażącej niewdzięczności takie krzywdy, czy przykrości, które zostały „wyrządzone w sposób niezamierzony, popełnione w uniesieniu czy rozdrażnieniu, zwłaszcza wywołane zachowaniem się darczyńcy” (tak SN w wyroku z dnia 7 maja 1997 r., I CKN 117/97, LEX nr 137781). Innymi słowy skorzystanie z prawa odwołania darowizny nie uzasadnia każdy wypadek naganego zachowania się obdarowanego, bowiem jako wyjątek od zasady trwałości umów odwołanie darowizny jest obwarowane spełnieniem kwalifikowanej przesłanki w postaci rażącej niewdzięczności obdarowanego wobec darczyńcy. Taką kwalifikowaną postać ma wyłącznie zachowanie się obdarowanego, które w świetle istniejących reguł moralnych i prawnych świadczy o tym, że darczyńca odczuwa je wysoce ujemnie. Każdy przypadek oceniany jest indywidualnie i odpowiednio do okoliczności danej sprawy. Należy jednak przyjąć, że zachowanie darczyńcy wypełniające znamiona rażącej niewdzięczności może przyjąć postać zarówno działania, jak i zaniechania (tak L. Stecki, [w:] System Prawa Prywatnego t. 7. Prawo zobowiązań – część szczegółowa, red. J.Rajski, Warszawa 2001, s. 212.). Niewdzięczność obdarowanego polega na takim zachowaniu, którego nie można pogodzić z moralnym nakazem poszanowania osoby świadczącej bezpłatnie jakieś dobro (tak J.Ciszewski [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. J.Ciszewski, Warszawa 2013, s. 1460). Może się ona ujawniać zarówno w sferze osobistej, jak i majątkowej. Uchybienie obdarowanego jest oceniane zarówno z punktu widzenia darczyńcy (kryterium subiektywne) – konieczne jest bowiem, aby odczuł on ujemne skutki zachowania obdarowanego, jak i z punktu widzenia rozsądnego uczestnika obrotu (kryterium obiektywne) - nie można bowiem opierać się tylko na wyobrażeniach darczyńcy, które przecież mogą być sprzeczne ze zdrowym rozsądkiem. Rażąca niewdzięczność występuje, gdy zarówno kryterium subiektywne jak i obiektywne występują łącznie i pozwalają uznać zachowanie się darczyńcy za szczególnie naganne. Obdarowany, przez swoje zachowanie, narusza według przyjętych w społeczeństwie poglądów, normy moralne lub obyczajowe (tak W. Czachórski, Zobowiązania. Zarys wykładu., Warszawa 2009, s. 553.). Rażąca niewdzięczność, według doktryny, może wystąpić wtedy, jeżeli obdarowanemu można przypisać winę. Nie wystarczy jednak wina nieumyślna. Przy winie nieumyślnej można mówić tylko o drobnej niewdzięczności. Musi więc wystąpić wina umyślna.

W realiach rozstrzyganej sprawy D. O. (1) rażącą niewdzięczności pozwanej upatruje w złożonym przez nią do Sądu Okręgowego w Łodzi pozwu o rozwód, co nastąpiło w krótkim czasie po zawarciu umowy darowizny udziału w wysokości 1/2 części spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w Ł., przy ul. (...).

Mając na uwadze przeprowadzone postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie w ocenie Sąd nie można przypisać pozwanej L. O. (1) takich zachowań wobec powoda które obiektywnie można poczytywać za szczególnie naganne i

wyczerpujące znamiona rażącej niewdzięczności. Bezsprzeczne jest, że pozwana w dniu 9 listopada 2015 roku wniosła do Sądu Okręgowego w Łodzi powództwo o rozwiązanie przez rozwód małżeństwa z D. O. (1). Jednakże zwrócić należy uwagę, iż przyczyna takiego postępowania pozwanej, leżała po stronie powoda. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż powód od wielu lat pozostaje w uzależnieniu od alkoholu. Jedynie na krótki czas, co było bezpośrednio związane ze złym stanem zdrowia, powód zaprzestał spożywania alkoholu. Powód będąc w stanie nietrzeźwości nie zachowuje się poprawnie zarówno w stosunku do pozwanej jak i córki W.. Także będąc trzeźwy D. O. (1) często wszczyna awantury i kłótnie domowe. Powód w żaden sposób nie przyczynia się do utrzymania swoich małoletnich dzieci, cały ciężar finansowy ich utrzymania spoczywa wyłącznie na pozwanej. Uwadze Sądu nie umknęło także, iż L. O. (1) sama zajmowała się wszystkimi obowiązkami domowymi, sprzątała, robiła zakupy, przyrządzała posiłki dla całej rodziny, także dla powoda. Jest ona osobą spokojną, która w żaden sposób nie prowokuje agresywnych zachowań ze strony powoda. Natomiast zachowanie powoda należy ocenić negatywnie. Nie ulega wątpliwości, że zachowania powoda w stosunku do pozwanej były wysoce niewłaściwe i spowodowały pozwana do złożenia pozwu o rozwód. Zasygnalizować przy tym należy, że pojęcie "niewdzięczności" wymaga analizy motywów określonych zachowań obdarowanego, w tym zwłaszcza tego, czy zachowania jego nie są powodowane czy wręcz prowokowane – wprost lub pośrednio – przez darczyńcę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 1997 r., III CKN 170/97).

Nadto zauważyć należy, iż we wrześniu 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi rozwiązał przez rozwód małżeństwo D. O. (3) z L. O. (1), uwzględniając tym samym powództwo złożone przez pozwaną w dniu 9 listopada 2015 roku. Sąd orzekający o rozwiązaniu małżeństwa ustalał czy między stronami doszło do zupełnego i trwałego rozkładu pożycia, aby przyjąć, że rozkład ten jest trwały, konieczna jest oparta na doświadczeniu życiowym ocena, czy w okolicznościach danej sprawy możliwy jest powrót małżonków do wspólnego pożycia. Mimo istnienia zupełnego i trwałego rozkładu pożycia między małżonkami, orzeczenie rozwodu jest niedopuszczalne w sytuacji, gdy zachodzi choćby jedna z negatywnych przesłanek wymienionych w § 2 i § 3 art. 56 k.r.o. Zgodnie z tymi przepisami, sąd nie może orzec rozwodu w sytuacji, gdy wskutek rozwodu miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci albo jeżeli z innych względów rozwód byłby sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, bądź gdyby z żądaniem wystąpił małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia, zaś drugi z małżonków na rozwód się nie godził, a jego odmowa nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Tym samym Sąd Okręgowy rozwiązując małżeństwo stron przez rozwód doszedł do przekonania, iż między powodem a pozwaną doszło do zupełnego i trwałego rozkładu pożycia, co w ocenie Sądu nastąpiło już przed datą zawarcia umowy darowizny, która jest przedmiotem niniejszego postępowania. Jak już wskazano zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala ustalić, iż przed zawarciem umowy darowizny w dniu 30 września 2015 roku relacje między stronami były takie same jak po zawarciu przywołanej umowy. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż pozwana nie zachowywała się, po dniu 30 września 2016 roku, w stosunku do powoda w sposób naganny, niewłaściwy. Natomiast sam fakt, iż wystąpiła z powództwem o rozwód w żadnej mierze nie może być oceniany jako rażąca niewdzięczność pozwanej, mając na uwadze ogół stosunków, relacji łączących strony postępowania. W ocenie Sądu postępowanie pozwanej było reakcją na zachowania prezentowane przez powoda. W orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, które podziela Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie, iż prawo żądania rozwodu jest uprawnieniem każdego z małżonków, zagwarantowanym w art. 56 § 1 k.r.o., a samo korzystanie z niego nie może być poczytane jako wyraz rażącej niewdzięczności. Obdarowanie współmałżonka nie wiąże się także z obowiązkiem trwania przez lata w źle funkcjonującym małżeństwie wyłącznie z uwagi na dokonaną darowiznę (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi w wyroku z dnia 7 sierpnia 2015 roku, sygn. akt I ACa 185/15). Nawet obyczajowy wymóg wdzięczności nie obejmuje obowiązku znoszenia złośliwości czy upokarzania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi w wyroku z dnia 6 kwietnia 2016 roku, sygn. akt I ACa 1475/15).

Wskazać również należy, iż pomimo orzeczonego rozwodu pozwana nadal opiekuje się powodem, przyrządza mu posiłki, dba o wspólne mieszkanie, jako jedyna przyczynia się do utrzymania wspólnych małoletnich dzieci.

Tym samym Sąd nie dopatrywał się w zachowaniu pozwanej takiej postawy, która można byłoby zakwalifikować jako rażąca niewdzięczność, uznając tym samym, iż subiektywne odczucia powoda i zaburzony stan wzajemnych relacji stron nie są wystarczający dla zakwalifikowania działań i zaniechań pozwanej, które do tych odczuć doprowadziły

jako nacechowanych złą wolą pozwanej i noszących znamiona rażącej niewdzięczności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 1 września 2016 roku, sygn. akt I ACa 19/16).

Odnosząc się zaś do podnoszonych w pozwie przez powoda twierdzeń jakoby pozwana namawiając go do zawarcia umowy darowizny, działała z góry powziętym zamiarem wykorzystania go, sąd uznał, iż powyższe twierdzenia nie zostały przez powoda w żaden sposób udowodnione, a to na nim spoczywał w rzeczonyj sprawie onus probandi. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na potwierdzenie jakoby pozwana podstępnie nadużyła zaufania do prawa i w tych okolicznościach doszło do tej darowizny. Na tą okoliczność powód, działający przez zawodowego pełnomocnika nie złożył żadnych wniosków dowodowych. Nadto zasygnalizować należy, iż przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy zachodzą przesłanki do odwołania darowizny dokonanej w dniu 30 września 2015 roku nie zaś kwestia ważności oświadczenia woli powoda i ewentualnych wad jego oświadczenia woli przy zawieraniu tejże umowy darowizny.

Sąd oddalił powództwo w całości, a zatem powód przegrał niniejszy proces w całości. Zgodnie więc z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, powód jako strona przegrywająca sprawę powinien zwrócić poniesione przez przeciwnika koszty wydatkowane celem dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 kpc). Biorąc jednak pod uwagę sytuację materialną i zdrowotną powoda, w szczególności, iż po przebytych wylewie jest całkowicie niezdolny do pracy, cierpi na niedowład prawej strony ciała, a także, iż jego jedynym źródłem utrzymania jest renta i zasiłek pielęgnacyjny przyznane przez ZUS w łącznej kwocie 965,38 zł miesięcznie, a nadto iż występując z przedmiotowym powództwem był subiektywnie przekonany o jego zasadności, Sąd stosując przepis art. 102 kpc. odstąpił od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz strony przeciwnej.

Mając na uwadze zastosowany w sprawie art. 102 kpc, Sąd przyznał i nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa Sądowi Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi na rzecz, ustanowionych z urzędu, pełnomocników stron – adwokata M. P. i adwokata J. T. kwoty po 4.428 zł wraz z należnym podatkiem VAT ustaloną w oparciu o treść § 8 pkt 6 w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1801) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej stronom z urzędu. W ocenie Sądu wysokość przyznanych wynagrodzeń – to jest połowa stawki maksymalnej, powiększone o należny podatek vat, w pełni będzie odpowiadało nakładowi pracy profesjonalnych pełnomocników w przyczynienie się do wyjaśnienia, rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności będzie odpowiadało ilości czasu jakie pełnomocnicy poświęcili na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, której rozpoznanie ograniczyło się do jednego terminu rozprawy.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...) J. S. (...)

(...)